

ANO reformas

Publicēts: 31.01.2020.

Lai ANO kā globāla organizācija varētu efektīvāk reaģēt uz globālajiem izaicinājumiem un īstenot ANO dalībvalstu noteiktos darba virzienus, kopš 2019.gada tiek īstenotas ANO reformas trīs virzienos – miera un drošības jomā, attīstības politikas sistēmā un organizācijas iekšējā pārvaldē. Galvenais mērķis ir mazināt birokrātiskos šķēršļus un dažādu ANO struktūru darba dublēšanos vai to savstarpējās koordinācijas trūkumu. Latvija atbalsta centienus padarīt ANO sistēmu vienkāršāku, decentralizētāku un elastīgāku minētajās ANO jomās.

ANO dalībvalstu diskusijas par ANO Drošības padomes reformu, lai veicinātu padomes efektivitāti un nodrošinātu plašāku un vienlīdzīgāku pārstāvniecību, ilgst vairāk kā 25 gadus. Diskusijās tiek vērtēti pieci galvenie reformu elementi: dalībvalstu kategorijas, paplašinātās padomes dalībvalstu skaits, reģionālā pārstāvība, veto tiesības un darbības metodes.

Lai veicinātu dalībvalstu pozīciju tuvināšanos un reformu procesa virzību, 2008. gadā Ģenerālā asambleja pieņēma lēmumu uzsākt neformālas Ģenerālās asamblejas starpvaldību sarunas par visiem reformas aspektiem. Latvija ir aktīvi iesaistījies starpvaldību sarunu formātā. Lai gan vairāku sesiju garumā šajā formātā tikuši apkopoti valstu saskanīgie viedokļi, joprojām pastāv būtiskas viedokļu atšķirības par visiem reformas aspektiem, it īpaši par pastāvīgās dalībvalstu kategorijas paplašināšanu. Pēdējos gados arvien vairāk valstu, tai skaitā Latvija, ir aicinājušas uzsākt konstruktīvas sarunas, balstītas uz konkrētiem teksta priekšlikumiem.

Latvijas nostāja ANO Drošības padomes reformas jautājumā:

Atbalstām Drošības padomes paplašināšanu abās dalībvalstu kategorijās – pastāvīgajā un nepastāvīgajā.

Nemot vērā ievērojamo Austrumeiropas valstu grupas skaitlisko paplašināšanos pēdējos 30 gados (šobrīd grupā ir 23 valstis jeb apmēram 12% dalībvalstu), jāparedz viena papildus nepastāvīgās dalībvalsts vieta Austrumeiropas valstu grupai.

Latvija atbalsta Drošības padomes darbības metožu uzlabošanu, lai palielinātu tās darbības efektivitāti un atklātību. Tādēļ 2021.gadā Latvija ir pievienojusies neformālai ANO valstu grupai "Par atbildību, saskaņotību un atklātību" (*Accountability, Coherence, Transparency - ACT*), kas izstrādā ierosinājumus šajā jomā.

Atbalstām aicinājumu padomes locekļiem atturēties no veto tiesību izmantošanas, lemjot par jautājumiem, kas skar masu noziegumus, genocīdu, kara noziegumus, etnisko tīrīšanu un noziegumus pret cilvēci.

Detalizētāka informācija par ANO Drošības padomes darbu pieejama - <https://www.un.org/securitycouncil/>

<https://www.mfa.gov.lv/lv/ano-reformas>